

3. Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 р. : розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 р. № 932-р. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249573705> (дата звернення: 28.03.2018).

4. Паризька угода від 12.12.2015 р., ратифікована Законом України від 14.07.2016 р. № 1469-VIII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_161 (дата звернення: 28.03.2018).

5. Про альтернативні види палива : Закон України від 14.01.2000 р. № 1391-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1391-14> (дата звернення: 16.04.2018).

6. Про альтернативні джерела енергії : Закон України від 20.02.2003 р. № 555-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/555-15> (дата звернення: 16.04.2018).

7. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року : Закон України від 21.04.2011 № 3268-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/3268-17> (дата звернення: 19.04.2018).

8. Про затвердження плану заходів з імплементації Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС від 23 квітня 2009 р. про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 р. № 791-р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/791-2014-%D1%80#n8> (дата звернення: 16.04.2018).

9. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21.12.2010 р. № 2818-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2818-17> (дата звернення: 22.04.2018).

10. Про приєднання до Статуту Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії (IRENA). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_j02 (дата звернення: 16.04.2018).

11. Руденко В. П., Руденко С. В. Оцінка міри своєрідності (унікальності) структури природно-ресурсного потенціалу природних регіонів України. URL: http://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ_2015_1_27-32.pdf (дата звернення: 19.04.2018).

12. Топчієв О. Г. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики : навч. посібн. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчиков, В. В. Яворська. Херсон : ОЛДІ- ПЛЮС, 2015. 372 с.

Геков Максим Віталійович,
студент ІПКдОЮ 3 курсу, 12 групи,
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ НАДАННЯ ТА ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Право на доступ до екологічної інформації гарантоване громадянам Конституцією України та міжнародними нормативно-правовими актами, як-то: Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція від 06.07.99) та ін. законами України. Маємо констатувати, не зважаючи на те, що окреслене питання неодноразово привертало увагу науковців, все ж таки воно залишається недостатньо вивченим.

Про актуальність для юридичної науки проблематики правової визначеності, законодавчого утвердження, забезпечення екологічних прав громадян свідчить рівень наукової розробки та інтерес учених-правників, що знайшло відображення у працях В. І. Андрейцева, Г. І. Балюка, Т. В. Чубарук, Т. М. Слінько та інших. Згідно ст. 10 Закону України «Про інформацію» одним із різновидів інформації є інформація про стан довкілля (екологічна інформація) [1]. У ст. 4 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» зазначено, що громадяни мають право на достовірну і своєчасну інформацію про стан свого здоров'я, здоров'я населення, а також про наявні та можливі фактори ризику для здоров'я та їх ступінь [4].

Стаття 50 Конституції України гарантує кожній людині право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, та право на її поширення. Принципово важливою та вагомою у цій нормі є імперативна заборона засекречування інформації про стан довкілля («така інформація ніким не може бути засекречена») [2].

Слід зауважити, що у багатьох нормативних актах національного та міжнародного рівня містяться формулювання, які припускають обмеження вільного доступу до екологічної інформації. Навіть у тексті Конвенції «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» (Орхуська конвенція) легітимізовано певні підстави відмови у наданні екологічної інформації, продиктовані конфіденційністю діяльності державних органів, комерційної та промислової інформації, можливістю впливу на міжнародні відносини, національну оборону або державну безпеку, правом інтелектуальної власності тощо. Однак, такі обмеження у відповідності до міжнародних принципів свободи інформації повинні бути прописані у законі у вигляді чітко сформульованих винятків, які не допускають поширювального тлумачення. В той же час будь-які обмеження конституційної норми щодо вільного доступу до інформації про стан довкілля, можна протлумачити, як такі, що суперечать принципам верховенства права, непорушності гарантій прав та свобод людини та неприпустимості звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, які визначені в статтях 8, 21, 22 Конституції [2].

Стаття 9 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» гарантує кожному громадянину вільний доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища (екологічної інформації) та вільне отримання, використання, поширення та зберігання такої інформації, за винятком обмежень, встановлених законом [3]. Зазначене положення свідчить, що існує певна можливість обмеження конституційного права на доступ до екологічної інформації, що суперечить конституційній нормі, відповідно до якої екологічна інформація ніким не може бути засекречена, а також положенням статей 8 та 22 Конституції, згідно з якими закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй, а права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих

прав і свобод [2]. Існують деякі прогалини у законодавчому регулюванні порядку доступу до екологічної інформації. Так, на підставі ст. 5 Закону України «Про доступ до публічної інформації» можна виділити два шляхи доступу до інформації: 1) активний – надання інформації за запитами; 2) пасивний – систематичне та оперативне оприлюднення інформації в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет, на інформаційних стендах, будь-яким іншим способом [5]. У ст. 12 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» обов'язок не порушувати екологічні права і законні інтереси інших суб'єктів покладено на громадян [3]. Обов'язки розпорядників публічної інформації, визначені у ч. 2 ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації». Розпорядниками інформації визнаються: 1) суб'єкти владних повноважень – органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання; 2) юридичні особи, що фінансуються з державного, місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим, - стосовно інформації щодо використання бюджетних коштів та ін. Закон України «Про інформацію» відсилає нас до інших законів та міжнародних договорів України. Закон України «Про звернення громадян» визначає лише обов'язок розглянути звернення, а не надати запитувану інформацію (ст. 14) [6].

У ч. 2 ст. 25-1 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» більш детально регламентований пасивний елемент доступу до екологічної інформації, що є досить позитивним моментом [3]. Проте, спеціалізоване законодавство у сфері надання екологічної інформації не в повній мірі розкриває конкретний механізм виконання обов'язків уповноважених суб'єктів щодо надання екологічної інформації. Орхуська конвенція, яка, хоча і з винятками та застереженнями, однак таки покладає на державні органи (у розумінні цієї конвенції) обов'язок надати екологічну інформацію, для приватних суб'єктів, як показано вище, обов'язків як таких нема. У свою чергу, нечітке врегулювання обов'язків веде до неможливос-

ті застосування заходів державного впливу, притягнення до відповідальності за порушення прав інших осіб.

Так, на думку З. Козака, поза увагою законодавця залишилися питання розуміння систематичності інформування населення, а також конкретних видів ЗМІ, через які поширюватиметься екологічна інформація [7, с. 19]. Тому у цій частині законодавство про доступ до екологічної інформації потребує подальшого вдосконалення.

Отже, право на доступ до екологічної інформації – це закріплена в Конституції України можливість громадян вільно отримувати, зберігати, використовувати та поширювати інформацію про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, яка ніким не може бути засекречена, і така можливість може бути обмежена тільки законом в умовах воєнного або надзвичайного стану. Право на доступ до екологічної інформації – це абсолютне право громадян, якому кореспондує обов'язок необмеженого кола осіб надавати таку інформацію.

Зважаючи на вищевикладене, можна зробити висновок, що чинне законодавство України містить низку недоліків у сфері правового регулювання права громадян на доступ до екологічної інформації, обмежуючи тим самим обсяг можливостей громадян при реалізації зазначеного права, що впливає на екологічну свідомість та культуру населення, зменшує її роль у процесі забезпечення та реалізації права на безпечне довкілля.

Література:

1. Про інформацію : Закон України від 02.10.92 р. № 2657-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12>.
2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 26.06.91 р. № 1264-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12>.
4. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 27. ст. 218.
5. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2939-17>

6. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12>.

7. Козак З. Порядок доступу до екологічної інформації: окремі правові проблеми. *Вісник екологічної адвокатури*. 2006. № 30. С. 18–21.

Даниловських В. В.,

студентка 3 курсу 3 групи

Слідчо-криміналістичного інституту

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ЩОДО ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ В ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ В СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Однією з актуальних є проблем сьогодення є поведження з відходами, що завдає великої шкоди здоров'ю людей та навколишньому середовищу в цілому. В Україні функціонує майже 6 тисяч офіційних сміттєвих полігонів і ще 30 тисяч неофіційних. Щорічно українці виробляють 700-720 мільйонів тонн сміття різного походження. Загальна маса накопичених відходів уже становить приблизно 36 мільярдів тонн [1]. І з кожним роком цифри стають дедалі більшими. Розв'язання цієї проблеми значною мірою залежить від створення й функціонування міжнародно-правових механізмів, що регулюють відповідні відносини у сфері поведження з відходами. Складовою цих механізмів є право Європейського Союзу (ЄС) спрямоване на регулювання цих відносин.

А саме: Конвенція про запобігання забрудненню моря скидами відходів та інших матеріалів 1972 року; Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням 1989 року; Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднення 1997 року; Роттердамська конвенція про процедуру попередньої обґрунтованої згоди відносно окремих небезпечних хімічних речовин і пестицидів у міжнародній торгівлі 1998 року та інші.